

ΠΡΟΑΓΟΝΤΑΣ ΤΟ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΑΞΗ

Ειδικό Δημοτικό Σχολείο ΙΝΑΑ – ΤΕΠΑΕ του ΑΠΘ

Μαρία Καραγκιοζίδου – Ψυχολόγος στο ειδικό δημοτικό ΙΝΑΑ

Καλλιόπη Αρτεμίου– Φοιτήτρια ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ

Ευαγγελία Γεωργακάκη– Φοιτήτρια ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ

Φωτεινή Ιωακειμίδου– Φοιτήτρια ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ

Κατερίνα Φορτομάρη– Φοιτήτρια ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ

Γιώργος Μπάρμπας – Επίκουρος καθηγητής ειδικής εκπαίδευσης, ΑΠΘ

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΕΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ...

- Η σημασία της αποδοχής του παιδιού μέσα σε παρέες συνομήλικων, δίχως την παρουσία κάποιου ενήλικα
- Η ανάπτυξη της ευθύνης του κάθε παιδιού μέσα στη συλλογική λειτουργία με τους συνομηλικούς δίχως την παρουσία του ενήλικα
- Καλλιέργεια αυθόρμητων αλληλεπιδράσεων μεταξύ των παιδιών
- Έκφραση πρωτοβουλίας και επιθυμίας
- Δημιουργία ομαδικού παιχνιδιού, χωρίς την υποστήριξη κάποιου ενήλικα
- Κοινωνική επάρκεια στις σχέσεις με τους συνομηλικούς – Ανάπτυξη εμπειριών

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ...

- Έκφραση πρωτοβουλίας και επιθυμίας για συλλογικό παιχνίδι στο διάλειμμα
- Να συμμετέχουν όσο γίνεται περισσότερα παιδιά στις δράσεις και τα παιχνίδια του διαλείμματος
- Να τηρούν τους κανόνες ενός παιχνιδιού και να αναλαμβάνουν τις ευθύνες τους για την τήρηση τους
- Να καλλιεργηθεί η συνεργασία μεταξύ των παιδιών στην τάξη και στο διάλειμμα
- Να αναπτύξουν την ικανότητα αναγνώρισης του άλλου μέσα από τη συνύπαρξη μαζί του, περιμένοντας να έρθει η σειρά τους.

ΑΠΩΤΕΡΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ...

- Να εκφράζουν τις επιθυμίες τους και να παίρνουν πρωτοβουλίες
- Να αναπτύξουν το αίσθημα της ελευθερίας, με απώτερο σκοπό την κοινωνικοποίηση
- Να καλλιεργηθεί η αυτοεκτίμηση τους
- Να εκφράζουν τα ενδιαφέροντα τους, ώστε να προκύπτουν δράσεις από αυτά

ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ...

- Ξεκινήσαμε με ανύπαρκτους κανόνες
- Συνεχίσαμε με λίγους και απλούς
- Προσθέταμε καινούρια παιχνίδια με περισσότερους κανόνες
- Προσπαθήσαμε να ενισχύσουμε το αίσθημα της ευθύνης και της συνέπειας
- Επικεντρωθήκαμε στην πραγμάτωση απλών και ομαδικών δράσεων στην τάξη
- Δεν επιδιώξαμε την εφαρμογή ανταγωνιστικού παιχνιδιού

ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ...

Απευθυνθήκαμε:

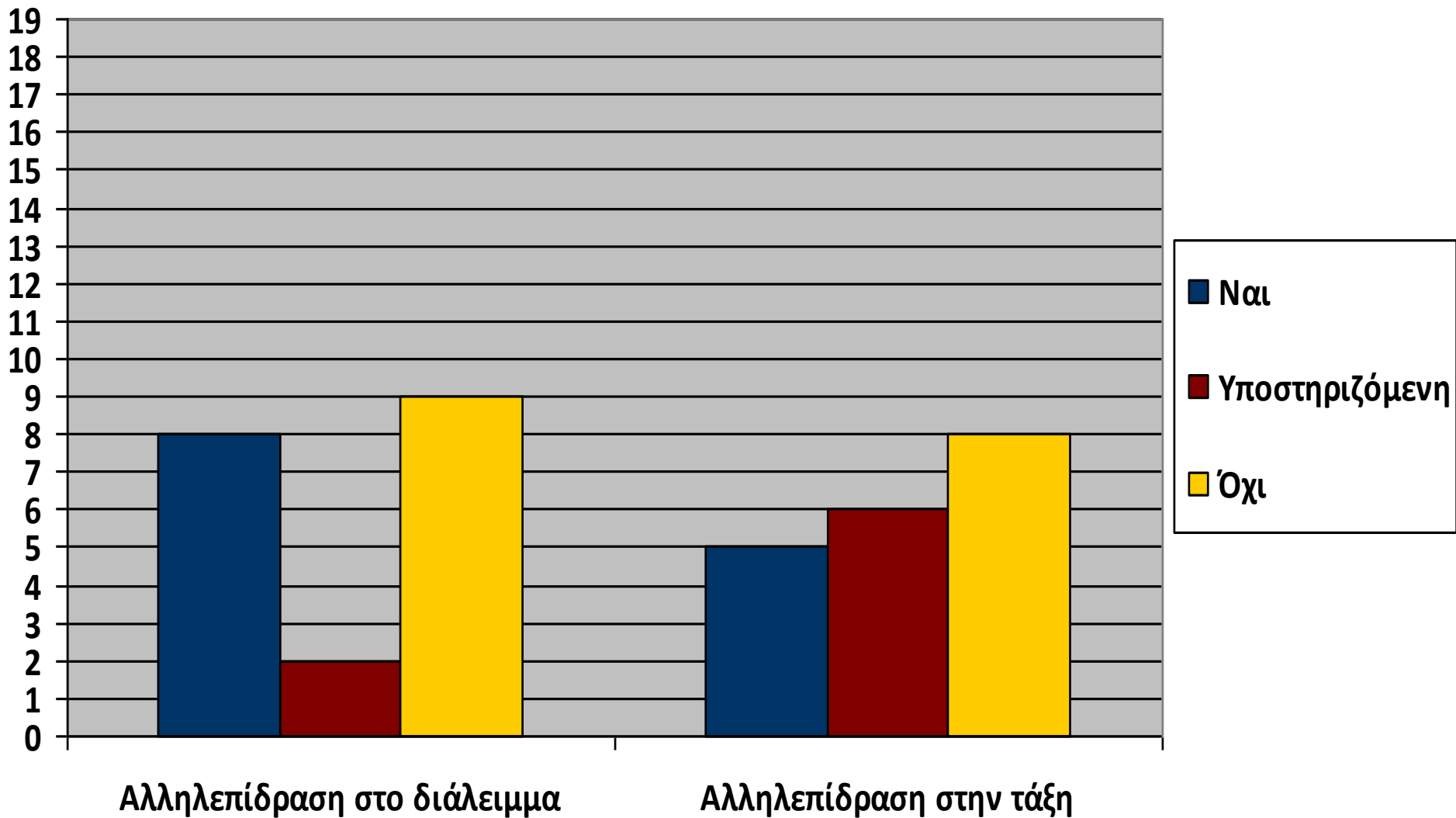
- Σε όλους τους μαθητές του σχολείου στο διάλειμμα,
- Σε συγκεκριμένους μαθητές μέσα στις τάξεις
  - 1^η ομάδα: 5 μαθητές (10 και 14 ετών)
  - 2^η ομάδα: 5 μαθητές (10 – 12 ετών)
  - 3^η ομάδα: 5 μαθητές (7 – 8 ετών)
  - 4^η ομάδα: 4 μαθητές (11 – 12 ετών)
- Οργανώσαμε δραστηριότητες κατά τη διάρκεια των διδακτικών ωρών που προκλήθηκαν από τα ενδιαφέροντα των παιδιών

ΟΤΑΝ ΞΕΚΙΝΗΣΑΜΕ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ...

- Αλληλεπιδράσεις στο διάλειμμα με ή χωρίς την παρουσία κάποιου εκπαιδευτικού:
  - 8 παιδιά αλληλεπιδρούσαν
  - 2 παιδιά χρειάζονταν παρότρυνση από τον εκπαιδευτικό ή από τις φοιτήτριες
  - 9 παιδιά δεν αλληλεπιδρούσαν καθόλου
- Αλληλεπιδράσεις στην τάξη, με ή χωρίς την παρουσία κάποιου εκπαιδευτικού:
  - 5 παιδιά αλληλεπιδρούσαν
  - 6 παιδιά χρειάζονταν παρότρυνση από τον εκπαιδευτικό ή από τις φοιτήτριες
  - 8 παιδιά δεν αλληλεπιδρούσαν καθόλου

Κατανομή των 19 μαθητών του δείγματος στα κριτήρια αλληλεπίδρασης,
κατά τη διάρκεια του διάλειμματος και των διδακτικών ωρών.

ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΠΡΟΑΓΟΝΤΑΣ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ"

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΩΡΩΝ...

- Αίθουσα αυτορρύθμισης
- Μουσικά όργανα (προετοιμασία για διαγωνισμό τραγουδιού) – ηχογράφηση τραγουδιών
- Διαγωνισμός τραγουδιού (για τις 4 ομάδες) και οργανωμένα παιχνίδια (για όλα τα παιδιά του σχολείου)
- Έξοδοι στα γήπεδα του ιδρύματος, στην αυλή του σχολείου, στο πάρκο (προετοιμασία με οργανωμένα παιχνίδια για το διάλειμμα)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΩΡΩΝ...

- Φύτεμα οσπρίων, αρχικά σε χάρτινο κουτί με βαμβάκι μέσα στην τάξη, και μετά φύτεμα σπόρων – λαχανικών στο χώμα, στην αυλή του σχολείου
- Δημιουργία κολάζ σε μεγάλο χαρτόνι (δώρο για ένα παιδί της τάξης)
- Παιχνίδι με μπαλόνια «Δεν πρέπει να ακουμπήσει το πάτωμα»
- Μπάσκετ (μικρή μπασκέτα στην τάξη)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΕΙΜΜΑΤΟΣ...

- Κορόιδο
  - Αρχικά, μέσα από την αυτορρύθμιση με σκούφο ενός παιδιού
  - Τελικά, παιχνίδι στο διάλειμμα
- Μήλα – ομαδικό οργανωμένο παιχνίδι
- Ρίχνω την μπάλα πάνω από το σχολείο και περιμένω να πέσει κάτω ξανά – παιχνίδι που προέκυψε από τα παιδιά

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΕΙΜΜΑΤΟΣ...

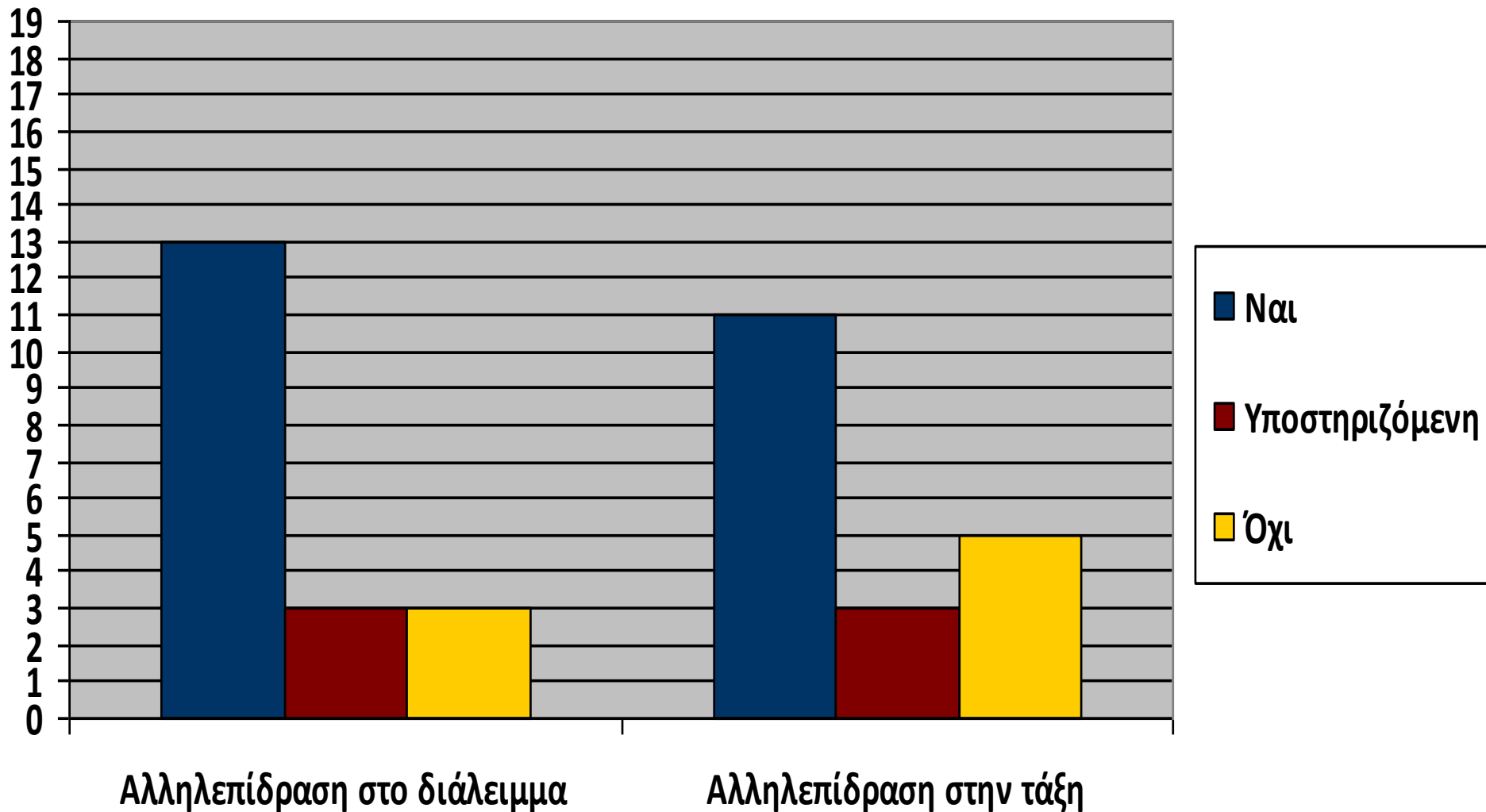
- Μπάσκετ – ομαδικό οργανωμένο παιχνίδι
- Μπάσκετ – περιμένω στη σειρά για να ρίξω καλάθι
- Καυτή πατάτα
- 1, 2, 3 κόκκινο φως
- Κρυφτό
- Μουσικά αγάλματα
- 1, 2, 3 ρίχνω την μπάλα μέχρι το 3 για να μην χάσω

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ...

- Αλληλεπιδράσεις στο διάλειμμα με ή χωρίς την παρουσία κάποιου εκπαιδευτικού:
  - 13 παιδιά αλληλεπιδρούσαν
  - 3 παιδιά χρειάζονταν παρότρυνση από τον εκπαιδευτικό ή από τις φοιτήτριες
  - 3 παιδιά δεν αλληλεπιδρούσαν καθόλου
- Αλληλεπιδράσεις στην τάξη, με ή χωρίς την παρουσία κάποιου εκπαιδευτικού:
  - 11 παιδιά αλληλεπιδρούσαν
  - 3 παιδιά χρειάζονταν παρότρυνση από τον εκπαιδευτικό ή από τις φοιτήτριες
  - 5 παιδιά δεν αλληλεπιδρούσαν καθόλου

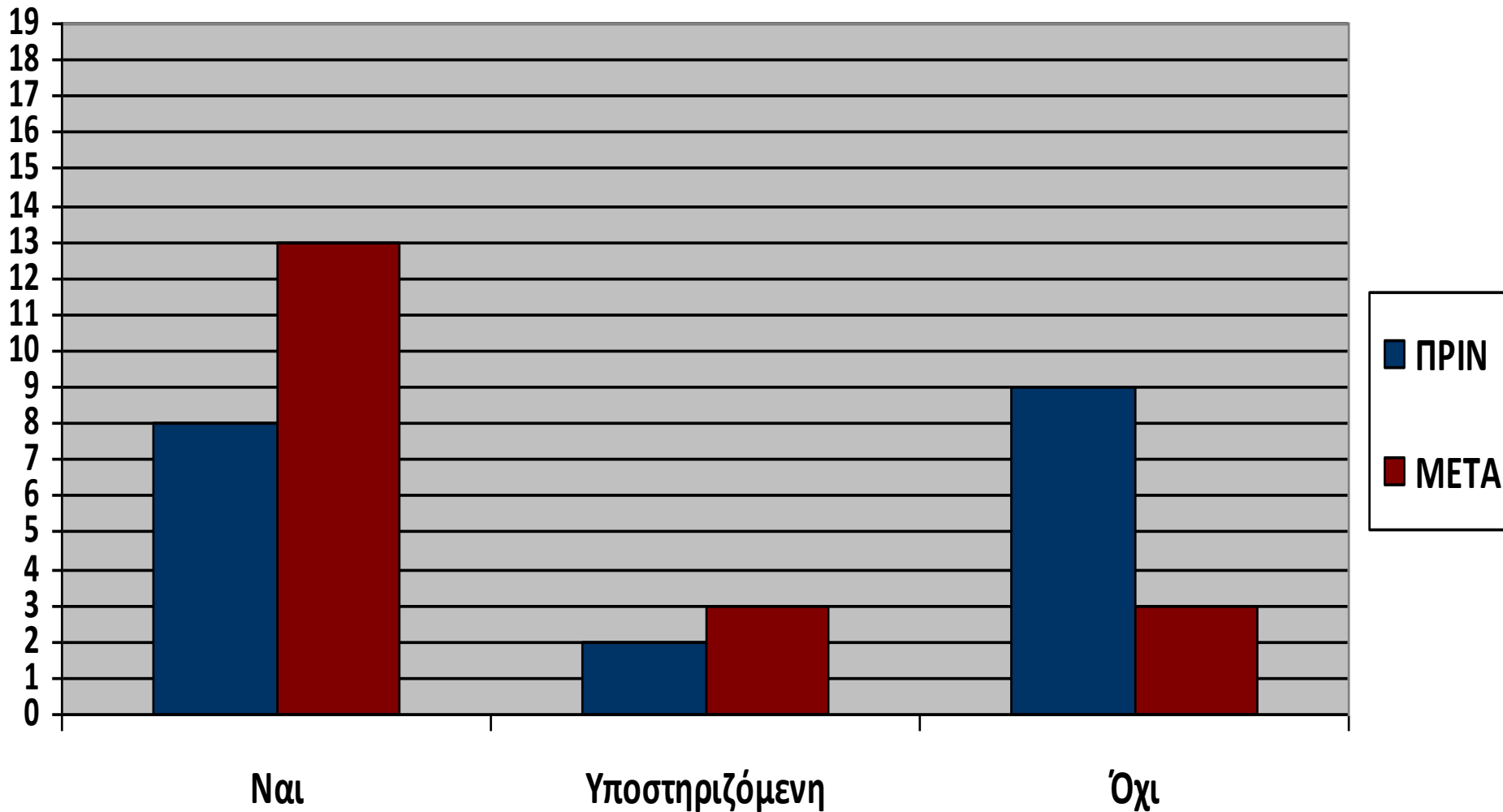
Κατανομή των 19 μαθητών του δείγματος στα κριτήρια αλληλεπίδρασης, κατά τη διάρκεια του διάλειμματος και των διδακτικών ωρών.

ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΠΡΟΑΓΟΝΤΑΣ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ"

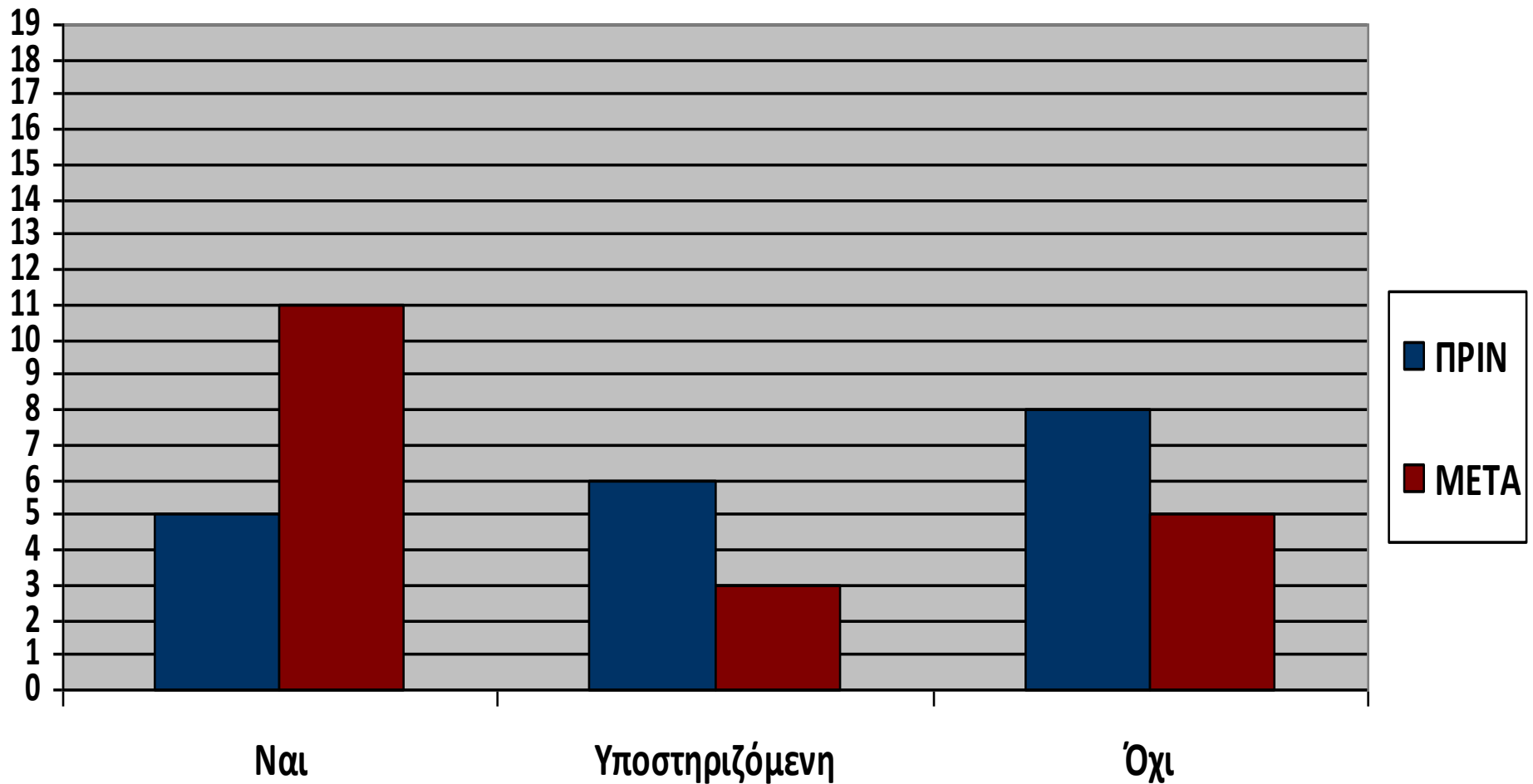
Κατανομή των 19 μαθητών του δείγματος με κριτήριο την αλληλεπίδραση τους,
κατά τη διάρκεια του ΔΙΑΛΕΙΜΜΑΤΟΣ.

ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΠΡΟΑΓΟΝΤΑΣ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ"

Κατανομή των 19 μαθητών του δείγματος με κριτήριο την αλληλεπίδραση τους,
κατά τη διάρκεια των ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΩΡΩΝ.

ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΠΡΟΑΓΟΝΤΑΣ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ"

ΣΧΟΛΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ...

- *“Στην αρχή του προγράμματος τα παιδιά χρειάζονταν μεγαλύτερη παρότρυνση, γιατί δεν γνώριζαν τι να κάνουν...”*
- *Αναφέρθηκε ότι “η λέξη μπάλα δεν υπήρχε στο λεξιλόγιο των περισσότερων παιδιών”*
- *“Βοήθησε πολύ το γεγονός ότι βγαίναμε σε εξωτερικούς χώρους”*
- *Παρατηρήθηκε από εκπαιδευτικό ότι “Όταν δεν υπήρχε το παιχνίδι στο διάλειμμα, αυξάνονταν οι τσακωμοί και τα χτυπήματα”*
- *Πολλοί εκπαιδευτικοί συμφώνησαν ότι η μπάλα ήταν ένα σημαντικό κίνητρο για την κινητοποίηση των παιδιών.*

ΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΜΑΣ...

Στο σύντομο χρονικό διάστημα του προγράμματος φάνηκε ότι **τα περισσότερα παιδιά είχαν τη διάθεση και την ανάγκη να εμπλακούν σε συλλογικά παιχνίδια.** Στο πρώτο αυτό βήμα ήταν αναγκαία η παρουσία του ενήλικα για να προκαλέσει το παιχνίδι και να το οργανώσει.

ΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΜΑΣ...

Τα πρώτα δείγματα που εμφανίστηκαν αυτόνομης κινητοποίησης και οργάνωσης του παιχνιδιού στην αυλή ενισχύουν την υπόθεση ότι **αν συνεχιστεί αυτή η προσπάθεια στην αυλή, τότε θα μπορέσουμε να φτάσουμε στον τελικό στόχο που είναι να αναπτυχθούν παρέες, σχέσεις δίχως τη διαμεσολάβηση του ενήλικα, και ταυτόχρονα να αναπτυχθεί και η ευθύνη των παιδιών στη λειτουργία τους μέσα σ' αυτές τις σχέσεις.**

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ

ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΟΝΟ ΣΑΣ!

